

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

19. april 2012 *

„Uredba št. 44/2001 — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Pristojnost, v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti — Določitev kraja, kjer je škodni dogodek nastal ali bi lahko nastal — Spletno mesto ponudnika storitve referenciranja, ki deluje pod nacionalno vrhno domeno države članice — Oglaševalčeva uporaba ključne besede, enake znamki, registrirani v drugi državi članici“

V zadevi C-523/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (Avstrija) z odločbo z dne 5. oktobra 2010, ki je prispela na Sodišče 10. novembra 2010, v postopku

Wintersteiger AG

proti

Products 4U Sondermaschinenbau GmbH,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, M. Safjan (poročevalec), A. Borg Barthet, E. Levits in J.-J. Kasel, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Wintersteiger AG E. Boesch, odvetnik,
- za Products 4U Sondermaschinenbau GmbH J. Steinschnack, odvetnik,
- za avstrijsko vlado C. Pesendorfer, zastopnica,
- za špansko vlado F. Díez Moreno, zastopnik,
- za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,

* Jezik postopka: nemščina.

- za vlado Združenega kraljestva S. Hathaway, zastopnik, skupaj z A. Henshawom, barrister,
- za Evropsko komisijo A.-M. Rouchaud-Joët in W. Bogensberger, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. februarja 2012

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 5, točka 3, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Wintersteiger AG (v nadaljevanju: Wintersteiger) s sedežem v Avstriji in družbo Products 4U Sondermaschinenbau GmbH (v nadaljevanju: Products 4U) s sedežem v Nemčiji v zvezi z zahtevo družbe Wintersteiger, naj se družbi Products 4U prepove uporaba avstrijske znamke „Wintersteiger“ kot ključne besede na spletnem mestu ponudnika storitve plačljivega referenciranja.

Pravni okvir

Uredba št. 44/2001

- 3 Iz uvodne izjave 2 Uredbe št. 44/2001 je razvidno, da je namen te uredbe, da se za nemoteno delovanje notranjega trga sprejmejo „določb[e] za poenotenje kolizijskih pravil glede pristojnosti v civilnih in gospodarskih zadevah ter za poenostavitev formalnosti, s ciljem hitrega in enostavnega priznanja ter izvršitve sodnih odločb držav članic, ki jih zavezuje ta uredba“.

- 4 V uvodni izjavi 11 te uredbe je navedeno:

„Pravila o pristojnosti morajo biti čimbolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca, pri čemer mora taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta pravde ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. Da bi postala skupna pravila preglednejša in da ne pride do kolizije pristojnosti je treba stalno prebivališče pravne osebe opredeliti kot avtonomen koncept.“

- 5 V uvodni izjavi 12 te uredbe je navedeno:

„Poleg stalnega prebivališča toženca mora obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki je v interesu ustreznosti sodnega varstva.“

- 6 Člen 2(1) te uredbe je v oddelku I, naslovljenem „Splošne določbe“, ki je v poglavju II te uredbe, naslovljenem „Pristojnost“. Ta člen določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

- 7 Člen 3(1) Uredbe št. 44/2001, ki je prav tako v oddelku I, določa:

„Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.“

8 Člen 5, točka 3, te uredbe, ki je v oddelku 2 poglavja II, naslovljenem „Posebna pristojnost“, določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[...]

(3) v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči kraja, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek;

[...]“

Direktiva 2008/95/ES

9 Člen 5(1) Direktive 2008/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami (UL L 299, str. 25), naslovljen „Pravice iz blagovne znamke“, določa:

„Registrirana blagovna znamka podeljuje imetniku izključne pravice. Imetnik ima pravico, da tretjim osebam, ki nimajo njegove privolitve, prepreči[...], da v gospodarskem prometu uporabljajo:

(a) kateri koli znak, ki je enak blagovni znamki, za enako blago ali storitve, za katere je registrirana blagovna znamka;

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

10 Wintersteiger je družba s sedežem v Avstriji, ki po vsem svetu proizvaja in prodaja naprave za servisiranje smuči in smučarskih desk, vključno z nadomestnimi deli in opremo. Od leta 1993 je imetnica avstrijske znamke „Wintersteiger“.

11 Družba Products 4U, ki ima sedež v Nemčiji, prav tako razvija in prodaja naprave za servisiranje smuči in smučarskih desk. Poleg tega prodaja dodatno opremo za naprave drugih proizvajalcev, med drugim za naprave družbe Wintersteiger. Opreme, ki jo družba Products 4U imenuje „Wintersteiger-Zubehör“ (oprema Wintersteiger), ne proizvaja tožeča stranka v glavni stvari niti je ni odobrila. Družba Products 4U tako kot družba Wintersteiger opravlja dejavnosti po vsem svetu in svoje proizvode prodaja tudi v Avstriji.

12 Products 4U je s 1. decembrom 2008 v okviru oglasnega sistema, ki ga je razvil ponudnik storitve referenciranja na internetu Google, rezervirala ključno besedo („AdWord“) „Wintersteiger“. Po tem vpisu, ki je bil omejen na nemško nacionalno vrhno internetno domeno, in sicer spletno mesto „google.de“, je uporabnik interneta, ki je v iskalnik tega ponudnika storitve referenciranja vnesel ključno besedo „Wintersteiger“, kot prvi rezultat iskanja dobil povezavo na spletno mesto družbe Wintersteiger. Vendar pa se je ob vnosu tega iskalnega pojma na desnem delu zaslona pod naslovom „Anzeige“ (oglas) pojavil tudi oglas družbe Products 4U. Besedilo tega oglasa je bilo naslovljeno s podčrtanim modrim besedilom „Skiwerkstattzubehör“ (oprema za smučarski servis). Poleg tega je v dveh vrsticah vseboval besede „Ski und Snowboardmaschinen“ (naprave za smuči in smučarske deske) in „Wartung und Reparatur“ (vzdrževanje in popravilo). V zadnji vrstici tega oglasa je bil z zelenimi črkami naveden spletni naslov družbe Products 4U. Če je uporabnik kliknil naslov „Skiwerkstattzubehör“ (oprema za smučarski servis), je bil preusmerjen na ponudbo „Wintersteiger-Zubehör“ (oprema Wintersteiger) na spletnem mestu družbe Products 4U. Oglas

na google.de ni vseboval nikakršnega pojasnila, da med družbama Wintersteiger in Products 4U ni nobene gospodarske povezave. Družba Products 4U poleg tega ni na avstrijski nacionalni vrhni domeni, to je na internetnem mestu google.at, objavila nobenega oglasa, povezanega z iskalnim pojmom „Wintersteiger“.

- 13 Družba Wintersteiger je menila, da je družba Products 4U z objavo oglasa na spletnem mestu google.de kršila njeno avstrijsko znamko, in je pri avstrijskih sodiščih vložila opustitveno tožbo. Glede pristojnosti teh sodišč za obravnavanje njene zahteve se je ta družba sklicevala na člen 5, točka 3, Uredbe št. 44/2001. Navedla je namreč, da je dostop do spletnega mesta google.de mogoč tudi v Avstriji in da se ta storitev referenciranja zagotavlja v nemškem jeziku.
- 14 Družba Products 4U je izpodbijala mednarodno pristojnost avstrijskih sodišč in podredno še kršitev znamke. Navedla je, da ker je spletno mesto google.de namenjeno izključno nemškim uporabnikom, je zato tudi sporni oglas namenjen samo nemškim strankam.
- 15 Sodišče prve stopnje je menilo, da čeprav je dostop do spletnega mesta google.de mogoč v Avstriji po internetu, saj družba Google ponuja svoje storitve prek spletnih mest pod nacionalnimi vrhnjimi domenami, se spletno mesto „google.de“ nanaša samo na Nemčijo, tako da avstrijska sodišča niso pristojna za obravnavanje zahteve, ki jo je vložila družba Wintersteiger. Pritožbeno sodišče pa je potrdilo, da je mednarodno pristojno, vendar je ugotovilo, da družba Wintersteiger ni imetnik nikakršne pravice in je zato zavrnilo njeno zahtevo.
- 16 Oberster Gerichtshof, pri katerem je bila vložena revizija, se v obravnavani zadevi sprašuje, pod katerimi pogoji lahko pristojnost avstrijskih sodišč na podlagi člena 5(3) Uredbe št. 44/2001 za obravnavanje opustitvene tožbe glede uporabe avstrijske znamke temelji na oglasu, v katerem je bila uporabljena avstrijska znamka Wintersteiger in ki je bil objavljen na spletnem mestu, ki deluje pod nacionalno vrhno domeno „.de“. Oberster Gerichtshof je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanja:

„1. Ali je treba opredelitev ‚kraj, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek‘ iz člena 5, točka 3, Uredbe [št. 44/2001] v primeru zatrjevanega posega osebe s sedežem v drugi državi članici v znamko države sodišča z uporabo ključne besede, ki je enaka tej znamki (AdWord), v spletnem iskalniku, ki ponuja svoje storitve pod različnimi vrhnjimi internetnimi domenami, značilnimi za posamezne države, razlagati tako,

- (a) da je pristojnost podana samo v primeru, da se ključna beseda uporablja na spletni strani iskalnika, ki uporablja vrhno internetno domeno države sodišča;
- (b) da je pristojnost podana izključno na podlagi tega, da se lahko ta spletna stran iskalnika, na kateri se uporablja ključna beseda, priključuje v državi sodišča;
- (c) da je pristojnost odvisna od tega, ali so poleg možnosti priklica spletne strani izpolnjeni tudi drugi pogoji?

2. Ob pritrdilnem odgovoru na [točko (c) prvega vprašanja]:

Po katerih merilih se presoja, ali je pri uporabi znamke države sodišča kot AdWord na spletni strani iskalnika, ki ima vrhno internetno domeno, značilno za posamezno državo in ki se razlikuje od vrhnje internetne domene države sodišča, pristojnost podana na podlagi člena 5, točka 3, Uredbe [št. 44/2001]?”

Vprašanja za predhodno odločanje

- 17 Predložitveno sodišče z vprašanjema za predhodno odločanje, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu želi izvedeti, po katerih merilih je treba na podlagi člena 5, točka 3, Uredbe št. 44/2001 določiti sodno pristojnost za obravnavanje spora v zvezi z zatrjevano kršitvijo znamke, registrirane v neki državi

članici, ki je bila storjena s tem, da je oglaševalec uporabil ključno besedo, enako navedeni znamki, na spletnem mestu iskalnika, ki deluje pod vrhno domeno, ki ni domena države članice, v kateri je bila znamka registrirana.

- 18 V zvezi s tem je najprej treba pojasniti, da pravilo o posebni pristojnosti, ki je kot odstopanje od načela določitve pristojnosti na podlagi kraja stalnega prebivališča tožene stranke določeno v členu 5, točka 3, te uredbe, temelji na obstoju posebno tesne zveze med sporom in sodiščem kraja, v katerem se je zgodil škodni dogodek, ki upravičuje podelitev pristojnosti temu sodišču zaradi učinkovitega izvajanja sodne oblasti in načela procesne ekonomije (sodba z dne 25. oktobra 2011 v združenih zadevah eDate Advertising in drugi, C-509/09 in C-161/10, ZOdl., str. I-10269, točka 40).
- 19 Poudariti je treba tudi, da se izraz „kraj, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek“ iz člena 5, točka 3, Uredbe št. 44/2001 nanaša tako na kraj, v katerem je nastala škoda, kot tudi na kraj ravnanja, s katerim se je povzročila ta škoda, tako da je tožena stranka lahko po izbiri tožeče stranke tožena pred sodiščem enega ali drugega kraja (zgoraj navedena sodba eDate Advertising in drugi, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 20 Ta kraja lahko pomenita pomembno povezavo z vidika sodne pristojnosti, saj je glede na okoliščine vsak od njiju lahko koristen za dokazovanje in organizacijo postopka (zgoraj navedena sodba eDate Advertising in drugi, točka 41 in navedena sodna praksa).

Kraj nastanka škode

- 21 Prvič, glede kraja nastanka škode je Sodišče že pojasnilo, da je to kraj, v katerem je dejanje, na katerem temelji deliktna ali kvazideliktna odgovornost, povzročilo škodo (sodba z dne 16. julija 2009 v zadevi Zuid-Chemie, C-189/08, ZOdl., str. I-6917, točka 26).
- 22 Sodišče je v zvezi z internetom tudi pojasnilo, da lahko v primeru zatrjevanih kršitev osebnostnih pravic oseba, ki meni, da je oškodovana zaradi vsebine, objavljene na spletnem mestu, vloži tožbo zaradi ugotovitve odgovornosti glede celotne škode pri sodiščih države članice, v kateri je težišče njenih interesov (glej zgoraj navedeno sodbo eDate Advertising in drugi, točka 52).
- 23 Kot je namreč Sodišče navedlo ob tem, je merilo težišča interesov oškodovane osebe v skladu s ciljem predvidljivosti sodne pristojnosti, saj tožeči stranki omogoča, da brez težav ugotovi, na katero sodišče se lahko obrne, toženi stranki pa, da razumno predvidi, pred katerim sodiščem je lahko tožena (zgoraj navedena sodba eDate Advertising in drugi, točka 50).
- 24 Vendar kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 20 sklepnih predlogov, ta presoja, ki je bila opravljena v posebnih okoliščinah, v katerih so bile kršene osebnostne pravice, ne more veljati tudi za določitev sodne pristojnosti pri kršitvah pravic industrijske lastnine, kakršne so te, ki so zatrjevane v postopku v glavni stvari.
- 25 Drugače od položaja osebe, ki meni, da so bile kršene njene osebnostne pravice, ki so varovane v vseh državah članicah, je namreč varstvo, ki ga zagotavlja registracija nacionalne znamke, načeloma omejeno na ozemlje države članice registracije, tako da se njen imetnik praviloma ne more sklicevati na navedeno varstvo zunaj tega ozemlja.
- 26 Vendar vprašanje, ali uporaba znaka, ki je enak nacionalni znamki, za oglas na spletnem mestu, ki deluje samo pod nacionalno vrhno domeno, ki ni vrhnja domena države članice registracije navedene znamke, dejansko krši to znamko, spada v vsebinsko preučitev tožbe, ki jo bo pristojno sodišče opravilo glede na materialno pravo, ki se uporabi.
- 27 Glede pristojnosti za obravnavanje zatrjevane kršitve nacionalne znamke v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, je treba ugotoviti, da tako cilj predvidljivosti kakor cilj učinkovitega izvajanja sodne oblasti govorita v prid podelitve pristojnosti – glede na nastanek škode – sodiščem države članice, v kateri je zadevna pravica varovana.

- 28 Sodišča države članice, v kateri je registrirana zadevna znamka, lahko namreč najboljše ocenijo, ali je – glede na razlago Direktive 2008/95, podano med drugim v sodbah z dne 23. marca 2010 v združenih zadevah Google France in Google (od C-236/08 do C-238/08, ZOdl. str. I-2417) in z dne 12. julija 2011 v zadevi L'Oréal in drugi (C-324/09, ZOdl., str. I-6011) v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, varovana nacionalna znamka dejansko kršena. Ta sodišča so pristojna za obravnavanje celotne škode, ki je domnevno nastala imetniku varovane pravice s kršitvijo te pravice, in za obravnavanje zahteve za prenehanje vseh kršitev navedene pravice.
- 29 Tako je treba ugotoviti, da je spor o kršitvi znamke, registrirane v državi članici, ki je bila storjena s tem, da je oglaševalec na spletnem mestu iskalnika, ki deluje pod nacionalno vrhno domeno druge države članice, uporabil ključno besedo, enako navedeni znamki, mogoče predložiti sodiščem države članice, v kateri je znamka registrirana.

Kraj ravnanja, s katerim se je povzročila škoda

- 30 Drugič, glede kraja, kjer je bilo storjeno ravnanje, ki je povzročilo zatrevano kršitev nacionalne znamke z uporabo ključne besede, enake navedeni znamki, v iskalniku, ki deluje pod nacionalno vrhno domeno druge države članice, je treba poudariti, da ozemeljska omejitev varstva nacionalne znamke ni taka, da bi izključevala mednarodno pristojnost drugih sodišč, kot so sodišča države članice, v kateri je navedena znamka registrirana.
- 31 V skladu z ustaljeno sodno prakso se morajo določbe Uredbe št. 44/2001 razlagati samostojno, ob upoštevanju njenega sistema in ciljev (zgoraj navedena sodba eDate Advertising in drugi, točka 38 in navedena sodna praksa), med katerimi sta cilj predvidljivosti podelitve pristojnosti ter cilj zagotovitve učinkovitega izvajanja sodne oblasti in procesne ekonomije.
- 32 Zlasti ni sporno, da je kraj ravnanja, s katerim se je povzročila zatrevana škoda, lahko pomembna povezava z vidika sodne pristojnosti, saj je lahko še posebej koristen pri dokazovanju in organizaciji postopka.
- 33 V položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, je kraj ravnanja, s katerim se je povzročila zatrevana škoda, uporaben zlasti zato, ker lahko sodišče tega kraja z lahkoto pridobi dokaze v zvezi z navedenim ravnanjem.
- 34 V primeru zatrevane kršitve nacionalne znamke, registrirane v državi članici, zaradi objave oglasa na spletnem mestu iskalnika z uporabo ključne besede, enake navedeni znamki, je treba šteti, da ravnanje, s katerim se je povzročila zatrevana kršitev, ni objava oglasa sama po sebi, temveč to, da je oglaševalec po vnaprej določenih parametrih sprožil tehnični postopek objave oglasa, ki ga je ustvaril za svojo tržno komunikacijo.
- 35 Kot je namreč Sodišče navedlo pri razlagi direktive o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami, je namreč ključno besedo, enako znamki, v gospodarskem prometu uporabil oglaševalec, ki jo je izbral, ne pa ponudnik storitve referenciranja (zgoraj navedena sodba Google France in Google, točki 52 in 58). Dejanje, ki je povzročilo morebitno kršitev prava znamk, je torej ravnanje oglaševalca, ki je uporabil storitev referenciranja za svojo tržno komunikacijo.
- 36 Oglaševalec sicer tehnični postopek objave navsezadnje res sproži v strežniku, ki pripada upravljavcu iskalnika, ki ga oglaševalec uporabi. Vendar pa glede na cilj predvidljivosti, ki ga morajo izpolnjevati pravila pristojnosti, kraja tega strežnika, zato ker ni gotov, ni mogoče šteti za kraj ravnanja, s katerim se je povzročila zatrevana škoda, pri uporabi člena 5, točka 3, Uredbe št. 44/2001.
- 37 Nasprotno, treba je odločiti, da je bilo v kraju sedeža oglaševalca odločeno, da se sproži postopek objave, saj gre za nesporen in določljiv kraj – tako za tožečo kot za toženo stranko – ki zato olajša dokazovanje in organizacijo postopka.

- 38 Iz navedenega je razvidno, da je spor o zatrevanju kršitvi znamke, registrirane v državi članici, ki je bila storjena s tem, da je oglaševalec na spletnem mestu iskalnika, ki deluje pod nacionalno vrhno domeno druge države članice, uporabil ključno besedo, enako navedeni znamki, mogoče predložiti tudi sodiščem države članice, v kateri ima oglaševalec sedež.
- 39 Glede na vse navedeno je treba člen 5, točka 3, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je spor o kršitvi znamke, registrirane v eni državi članici, ki je bila storjena s tem, da je oglaševalec uporabil ključno besedo, enako navedeni znamki, na spletnem mestu iskalnika, ki deluje pod nacionalno vrhno domeno druge države članice, mogoče predložiti bodisi sodiščem države članice, v kateri je znamka registrirana, bodisi sodiščem države članice, v kateri ima oglaševalec sedež.

Stroški

- 40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 5, točka 3, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da je spor o kršitvi znamke, registrirane v eni državi članici, ki je bila storjena s tem, da je oglaševalec na spletnem mestu iskalnika, ki deluje pod vrhno domeno druge države članice, uporabil ključno besedo, enako navedeni znamki, mogoče predložiti bodisi sodiščem države članice, v kateri je znamka registrirana, bodisi sodiščem države članice, v kateri ima oglaševalec sedež.

Podpisi